

Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia || Et || Metropolis || Alberti Crantzii || Historici
Doctiss. Sacrae || Theologiæ & Iuris Canonici Doctoris |||
celeberrimi, ac Ecclesiæ Ham-||burgensis quondam
Decani**

Krantz, Albert

Coloniae, 1574

Capvt Primvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11453

LIBRI PRIMI

CAPUT PRIMUM.

Ac estimatioē freti, repetamus
à vetustissima memoria, quæ
Saxo Sialandicus, Danicæ an-
tiquitatis scriptor, inter suæ
gentis præclarafacinora, etiā
de Saxonibus commemorat:
nam apud nullum reperimus
authorem Saxonum priorem
memoriam. Sed limites prouincia designare par erit. Ab
aquilone quidem Saxonum prouincia ab omni memoria
annumeratum est, quicquid ab Eidora fluvio (qui limes
est Danicæ atque Teutonia) in austrū vergit: Holsatiam,
Thietmariam, Stormariam complectens: quas tres ter-
ræ partes vno Nordalbingiæ nomine veteres amplexi-
sunt: quod et si vocabulum non sit satis Latinum, venia
tamen danda est longinquis Latio regionibus, si sue lin-
guæ mixtis nominibus, regionum vocabula faciant: quod
& Itali, & Galli, & plerunque omnes faciunt. Hæc au-
tem Saxoniæ pars ad orientem habet terminum Veterem
urbem, olim inclytam, nunc solas casas rusticæ præferens
oppidulum, Stargard ðandalico nomine, quod sonat
Aldenborg lingua Saxonū, Latinè Urbem veterem: Ex
qua Orientē versus, per littora maris Germanici usq;
in Prussiam, ðandalica gens omnia ditione tenebat:
nunc verò Saxones impleuere, exturbatis per tempora
vetustis habitatoribus: nisi q; claræ vrbes per hoc littus
sparsæ à Saxonū gente exædificatae: parēt tamen princi-
pibus antiquæ gentis Pomeraniæ, atque Magnopolis: lin-
guæ autem tota est Saxonica, vix paucis reliquijs anti-
quæ gentis per rura dispersis. Initium ergò Saxonicae na-
tionis

tionis est trans Albim ab Holsatia: indè transiliens Albin, per dioecesim Bremensem in Westphaliā usque ad Rhennm ferè pertingit: ab indè verò in Hassiam peruenit, ad Hercyniam (qui nunc Hertici montes dicuntur) pertingens ad confinia Thuringiae: in qua olim non contemnendam partem Saxones militiae stipendium à Francis, quibus militauere, suscepérat. Indè iterum sub montibus longo tractu peruenit in regionem Albi non longinquam, complectens Wittenbergum & confinia eius, quæ nunc superior Saxonia dicitur, duobus principatibus Saxoniae titulum sibi vendicantibus, legitima quidem successione ad principes inferioris Saxoniae omnis regio pertinet: Sed superiorē apprehenderunt Misnenses Marchiones, cum dignitate Electura, quæ illi inseritur principati. Meditullium autem huius, quam descripsimus, prouincia, totum ex Vandalicō solo redactum est in lingua & mores Saxonum, terra videlicet Brunswicensis, Luneburgensis, Magdeburgensis, Halberstadiensis. Ad eandem verò nationem pertinet omnis Marchia Brandenburgensis, ex eodem Vandalicō solo capta, ac versa in linguam Saxonū & mores: quæ vtique lingua, si ad lucem veritatis res inspiciatur, sola seruat sinceritatem sua vocalitatis, ut verba omnia puro sono denunciet, non inuersa stridoribus, non contorta diphthongis, quomodo Francorum (Germanos, non Gallos, dico) Suevorum, Bauarorum, Australium, in quorum stridoribus Hunos, Auares, & reliquos barbaros, qui illis diu incubueré prouincijs, audire mihi videor, cùm freudent potius quam eloquantur, eadem quidem quæ & nos verba, sed Tartareo sono contorta, stridoribus immixta, & multis diphthongis dissonantia, proloquuntur: Et iam, si dys placet, etiam nostri student stridores superiorum imitari Ger-

ri Germanorum, quomodò & illi, vt ferunt, iam lingua &
suæ pertæsi, Italicā frequentant, & Flamingi Gallicam:
Ità pàssim Germanorum lingua in angustum deducitur:
Sed nostris in Marchia ea ratio est, vt studeant suisiam
principibus Franci generis, qui auorum memoria Mar-
chiam sunt cum dignitate Electur & consequuti: Et in su-
periori Saxonia Misnensibus veri Saxones linguam coa-
ptant, quòd alienigena & principes, veris Saxonibus exclu-
sis, nacti sunt memoratos principatus. Viderint superio-
res Germani, & qui curiā sequuntur regis Romanorum,
cur Italorum sibilos patriæ lingua, vt fertur, prætulerūt.
Sed omissis querimonijs de iniuria lingua Germanicæ, ad
Saxones reuertamur: qui & si à limite Eidoræ ab aqui-
lonne in mediterranea longè procurrat, tamen à vetustissi-
ma memoria ante natum Christum annis supra mille,
etiam maria perquirentes, nauigabant per Albim, per
Visurgum, perq; Amasini in mare Britanicum, quod no-
stri vocant occiduum, cùm interim Germanicum appel-
lent orientale: & cum Danis, Suedis, etiam Phinnis,
qui ad aquilonem penè sunt mortalium vltimi, non modò
commercia rerum & bellorum incursus, sed etiam nu-
ptiarum fœdera conciliabant: Nam bella intercessisse
Saxonibus & Danis, indè certum est, quòd Iutia, quæ est
Chersonesus Cimbrica, nunc párens Danis, tum Saxo-
num ditione tenebatur: quo tamen duce, & quo tempo-
re Saxones eam ceperint, non tenemus: sed tempora, &
regem, qui illam prouinciam Saxonibus ademit, tene-
mus: & in cōmemorationem vocabimus, si rem, que pre-
cessit, priùs attingamus.

CAPVT II.

CVm Danis regnaret Gram, rex atate sua clarissi-
mus, & in prælijs manu promptus, qui ducis ac mi-
litis